

KREŠŤAN

POLITICKÉ A SPOLOČENSKÉ KATOLÍCKE NOVINY
 VYCHÁDZAJÚ KAŽDÚ SOBOTU NA ŠEŠŤNÁŠŤ STRANÁCH.

Predplatná cena: Na celý rok -- 4 koruny -- hal. Na pol roka -- 2 " -- " Na štvrt' roka -- 1 " -- " <i>Jednotlivé číslo 8 hal.</i>	Zodpovedný redaktor: Dr. ALEXANDER ERNSZT, páp. komorník. Majiteľ a vydavateľ: JÁN MOLNÁR.	Redakcia a vydavateľstvo: Budapešť, IV. ker., Ferencz-József-rakpart 27. szám. <i>sem sa majú posielat' predplatky, taktiež dopisy do novin ohlasy a náhodné reklamácie. Ceny ohlasov dia tarify. Rukopisy sa nazpak nedávajú.</i>
---	--	---

Pavúci a polipy.

Naša vláda práve tak robí ako ohňohasiči. Tí pravda len vtedy idú oheň hasiť, keď už vypukol, potom ale poriadne dajú sa do roboty. Naša vláda zarovnak čakala, kým vypukol oheň a až keď úžerníci so sbožím a s múkou, zaplavili krajinu, dala sa hasiť, k obrane obecenstva vydala nariadenie takrečeného rekvirovania a začala prenasledovať úžerníkov.

Opravde ťažko je tomu porozumeť, prečo vláda tak dlho čakala s týmto jej nariadením. Keď tieto riadky píšeme, v Budapešti ešte vždy tak stojíme, že tu nikde nemožno dostať múku za cenu zákonom ustálenú. Bohatí baróni a spolu správcovia parných mlyňov farizejsky prekrúcajú oči a tvrdia, že múky nieta. Veľkokupcom ide do plaču, keď slyšia naše ponosy, sľubujú nám aj hviezdičky z neba, múky nám ale nedajú. Múka vraj nikde není k dostaniu. Celý svet však vie, že v mlynoch a skladoch múky je na dostač. Dostať jej môžeš, koľko chceš, nech len za metrický cent vyše zákonom ustálenej ceny aspoň dvadsať korún viacej zaplatíš. To je ale preto, bo ako sa najdú ľudia, čo nešťastníkovi elektrikou zagniavenému hotoví sú ukradnúť toľko s peniazmi, tak je dosť aj takých, čo v terajších preťažkých časoch, krutou vojnou ubitý ľud ešte i o tých niekoľko halierov, čo mu ostaly, nestydia sa ozbíjať. Vlastenectvo? Obetavosť? Mnohým sú zcela neznáme pochopy. Ich hlavným cieľom je nahrabať čím viacej krvutne zaslúžených, horkými slzami zmočených peňazí. Už vidíme, ako tučnejú noví kapitalisti, ako množia ich maje-

tok tí, čo v krvavých rumcoch svetovej vojny plazia sa ako pavúci a polipy, aby po vojne z ich tmavých dier na svetlo vystúpili ako statoční, obetaví obchodníci a vyznačeniami ozdobení baróni.

Mohútne, vážne a obozretné Nemecko už pred mesiacmi, ešte 4. novembra prísne nariadenie vydalo proti takým živlom, čo v terajšom vojenskom stave s obilím a potravinami úžernicky využívali obecenstvo, u nás ale vláda cez mesiace čakala, kým odhodlala sa k podobnému. Není preto divu, že istý u nás žijúci Nemeck o našich pomeroch nedávno vyslovil sa nasledovne: «Keď si pomyslim na statočnosť, zmužilosť, vytrvalosť a pokojného ducha uhorskeho obyvateľstva, rád by som sa stal Uhrom, keď ale povážim, nepočetnú nestatočnosť, nespoľahlivosť, nesvedomitú úžeru a brozné panamy aké možné sú v Uhorsku, cítim, že musím vyvandrovať!» Je to tvrdá reč, lenže ozaj je v nej mnoho pravdy. Nedávno som sa skoro do vlasov pustil s jedným bohatým mlynárom, bo sa opovážil povedať, že na tržišti preto není zbožia, bo ho zadŕžajú malí hospodári.

To není pravda!

Nepochodil som síce celé Uhorsko, dopytoval som sa ale na mnohých miestach a skoro všade presvedčil som sa o tom, že naši malí a strední hospodári, okrem potrebného semä na siatie a na chlieb, predali už celú svoju úrodu. Urobili to z tej jednoduchej príčiny, bo ju museli predať na daň a k zaokrytiu iných nevyhnutných potrebností. To je práve veľká chyba u nás, že nejedon malý hospodár nemôže vyčkať novú žatvu a pre nesnesiteľné ve-

rejné tarchy svoje zbožie prinútený je už prv predaf, ako ho skosil. Zámožnejší hospodári a veľkostatkári svoje zbožie predali už v auguste alebo v septembri, keď za pšenicu dostali vyše tridsať korún a o tom sa im ani snívať nemohlo, že za metrický cent onedlho dostanú aj štyridsať do dvaštyridsať korún. Na tržisťe dovezené zbožie zmizlo. Kde sa podelo? Kde je tých 37 millionov metrických centov pšenice, čo sa vlni urodilo v Uhorsku? To je veľmi ľahko ustáliť. Malá čiastka zbožia nachodí sa na povaloch malých hospodárov ako semeno nasiati e a na chlieb. Obrovské zásoby zbožia ale zaiste nachodia sa v sýpkach veľkých hospodárov a čo tam neni, čo sa posiaľ nepotrebovalo pre vojsko alebo nevyviezlo do cudzozemska, to je na každý pád v rukách špekulantov so zbožím, ktorí stav vojny využívať chceli ku svojmu zbohatnutiu, nestarajúc sa o to, že ich úžerníctvom hlad a mor uvalia na krajinu.

Nariadenie vlády o rekvirovaní, totižto popísaní zbožia na chlieb potrebného, vydané bolo v najlepšom čase, práve v poslednú hodinu. Lenže s týmto rekvirovaním poverené úradné medzitká potrebné zásoby zbožia hľadať by mali v prvom rade nie po povaloch a v škryňách malých hospodárov, lež v sýpkach veľkostatkárov, boháčov árendášov a v skladoch známych špekulantov so zbožím. Vláda by mala zariadiť takrečenú razziu v kruhoch nesvedomitých špekulantov tak so zbožím ako s inými potravnými článkami. Títo zapríčiňujú terajšiu hroznú drahotu.

Je to ale ozaj neslýchane hrozná vec, že kým stotisíce zmužilých bratov našich život obetujú a krv vylievajú na bojišťa, ich manželky, deti, vdovy a príbuzni hladom majú mŕť pre nenasýtených úžernických špekulantov. Odhaliť a prisne pokutovať treba tých pavúkov a bruchopasov Uhorska!

Bratia Katolíci! Čítajte a predplácajte len v čisto katolíckom duchu písané noviny. Takéto noviny sú «Kreštan». «Kreštan» už cez XXII. dvaadvadsať rokov bráni našu cirkev, zastáva našu svätú vieru a zmužile bojuje za všetky oprávnené záujmy Slovákov. Presvedčeny kreštan číta a predpláca len «Kreštana».

Nariadenie o sv. pôste.

Jeho eminencia kardinál knieža-primas Uhorska, arcibiskup ostrihomský v tohoročnom II. obežníku cirkevnom, na základe splnomocnenia od Svätej Stolice Apoštolskej obdržaného pre veriacich arcibiskupstva ostrihomského na rok 1915. s platnosťou od 1. januára ustáľuje nasledujúci poriadok sv. pôstov:

I. *Prisné dni pôstné*, v ktorých totiž len jedenkrát cez deň dovolené je do sytosti sa najesť a ani mäsa ani mäsitého pokrmu požívať neslobodno, sú nasledujúce:

1. popolec;
2. každý piatok vo veľkom pôste a v advente;
3. piatok kantrov, (v týždni po popolci nasledujúcom, v týždni po Svätom Duchu, v trefom týždni septembra a v trefom týždni adventnom);
4. vigilie vianoc, Svätého Ducha a Nanebevzatia Panny Marie.

II. *Uľavené dni pôstné*, v ktoré len jedenkrát volno do sytosti sa najesť, pri poludňajšom jedení slobodno je aj mäso požívať, ba možno trpeť, aby svetskí veriaci aj pri skromnom večernom jedení mäso požívali, sú nasledujúce:

1. vynímajúc piatku, každý deň v týždňoch Veľkopôstu (v nedelu Veľkopôstu dovoleno je mäso požívať a viackrát najesť sa do sytosti);
2. zelený štvrtok;
3. stredy adventné;
4. stredy a soboty kántrov;
5. vigilia sv. apoštolov Petra a Pavla ako aj Všetichsvätých.

Za potrebné držíme opakovať, že ačpráve možno trpeť, keď v tieto dni pôstné, svetskí veriaci pri skromnom večernom jedení s vytvorením úplného sa nasýtenia mäsitý pokrm požívajú, predsa v porozumení so Svätou Stolicou Apoštolskou nakladáme, aby velebné duchovenstvo a vôbec cirkevné osoby, semenišťa a kláštory, sodpovedne pôvodnej prisnosti svätópôstu pri večernom jedení sdržovali sa požívania mäsitých pokrmov.

6. Veľká sobota; v tento deň s poludňajším jedení (pri ktorom teda neslobodno mäso požívať) zakončuje sa veľkopôst a pri

každom pozdejšom jedení neviaže sdržovanie sa pôstných a mäsitých pokrmov.

III. *Dni sdržovania sa*, v ktoré volno je viackrát dobre sa nasýtiť, mäso ale alebo mäsité pokrmy požívať neslobodno je:

každý povyš nespomenutý piatok roku.

(Dokončenie nasl.)

Vďaka jeho veličenstva kráľa.

Úradný list 6. februára uverejnil najvyšší rukopis, ktorým jeho veličenstvo kráľ za obetavé a oddané služby konané v terajších preťažkých časoch, vernému ľudu Uhorska cestou ministerpredsedu, vďaka vyslovuje nasledujúcimi slovami uznania:

Prehliadnúc už polroka trvajúci boj, ktorý naši protivníci nanútili nám nepriateľským úmyslom s vďakyplným srdcom rozpomínam sa na obetavé chovanie sa mojich verných národov v tomto ťažkom čase.

Preniknutí dôstojnou a vážnou seba dôverou dokázali sa byť hodnými požiadavok terajšieho veku; v tom šlachetnom oduševnení, s ktorým svojich synov poslali pod moje zástavy, v ochotnom prispôsobňovaní sa ku požiadavkam válečných časov a v obetavom staraní sa o obeť boja, vidím nové skvelé dôkazy prastarej ich vlastenecnosti a občianskych ich čností.

Tieto uspokojujúce zkúsenosti stupňujú moju dôveru, složenú v mojom, slávou toľkých skvelých vojenských skutkov ovenčenom vojsku.

Tá snaha mojej vlády, aby všetky sily postavila do služby v prospech spoločného cieľu všetkých, stretá sa s podobným pokračovaním aj u mojej rakúskej vlády. Pod jej vedením národ aj napozatým ochotne obetuje svoju krv a svoj majetok na oltár vlasti, vďačne a s radosťou snášajúc dokonca z vojny pochádzajúce ťažké ťarchy. *Pevne úfam, že pokoj, ktorý s Božou pomocou vydobijeme, prinesie hodnú odmenu za námahy, za utrpenia a nebezpečia verne prebojovanej vojny.*

Splnomocňujem vás, aby ste toto, tlu-

močením *mojho najvrednejšieho uznani a mojej vďaky na vedomie dali národu.*

Vo Viedni dňa 4. februára r. 1915.

Franc Jozef, vl. r.

Gróf Štefan Tisza, vl. r.

Udalosti svetovej vojny.

Vojna proti Rusom.

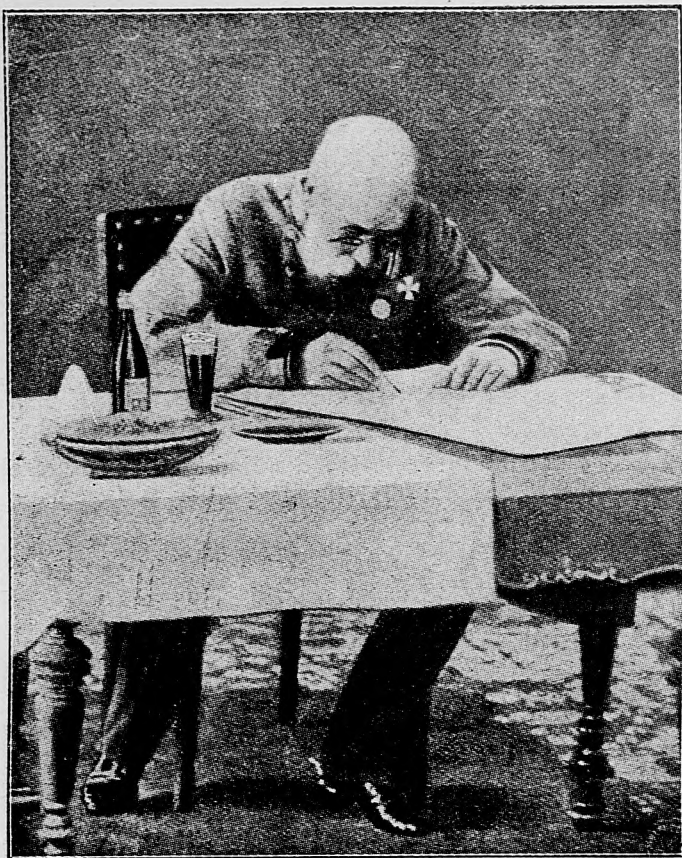
Zpráva hlavného veliteľstva armády o víťazstvach v Karpátoch.

Od lupkovských priesmykov na juhovýchod ležiace prielazy Lesných Karpátov už opetovne boľ dejiskami tých najprudkejších bojov. Tieto od rusko-poľských a západno-haličských veľkých válečných operácií ďaleko ležiace punkty na nepriateľa stále mali veľkú priťažlivú silu, aby ich zaujatím, rozličné cesty vtrhnutia do Uhorska mal otvorené.

Zvlášte priesmyk pri Užoku, pri Vereczke a Vyškove v posledných mesiacoch často menily gazdu. Severný a južný pobočný priestor týchto priechodov následkom početných bitiek popretínané sú strelnými zákopami a tak od severa ako od juhu prichodiaci útok musí premoť odpor viacerých jednej za druhou ležiacich dobrých posícii.

Keďže sa našim čaľám koncom decembra po štyri dni trvajúcich hrdinských bojoch podarilo Užocký priesmyk vytrhnúť z ruky Rusov, tam bojujúce naše čaty pred nepriateľom prevažnej sily 1. januára z temena vyšín musely sa utiahnúť na najbližšiu čiaru vyšín. Počnúc od tohto dňa prielaz ostal v rukách nepriateľa, ktorému sa neskoršie podarilo tak v údolí Ungu, jako i pri druhých priechodoch v dolinách na juh vedúcich vždy viac priestoru zaujať. Takto na tomto fronte naše čaty ešte len pár dňami stály pri Révhelyi, od Vezérszállásu a Volócu na juh, ďalej pri Ökörmezöve, Német Hokre a Kőrösmeszöve. Opätovné pokusy nepriateľa o ďalšie napredovanie znova a znova sme odbili. Nato nasledovaly naše útoky cieľom zpätzaujatia prielazov vyšín, ktoré všade viedly k úplnému zdaru. Vo viac dní trvajúcich, pomerami priestoru a počasia mimoriadne obťažných bojoch posície nepriateľa zaujali sme jednu za druhou; napriek do boja hodeným ruským posilám a početným protiútokom, o ktoré sa nepriateľ pokúsil, každý deň získali sme priestor a konečne sme sa všade dostali na výšinu priesmykov.

Činnosť v týchto ťažkých bojoch tu upotrebených pomerne slabých čiat bola **mimoriadna**. Od poslednej, v druhej polovici decembra zavedenej ruskej proti-offensivy, na východnom kridle a na prostriedku trochu zpätodtisknutý náš karpátsky front zaujatím všetkých priechodov sme si zase zpät uviedli.

Jeho veličenstvo kráľ neustále pracuje aj pri obede.

Úspešné útoky pozdĺž Dunajca a Nidy.

Pozdĺž Dunajca a Nidy delostrelectvo 30. januára na oboch stranách vyvinulo živú činnosť. Naše delostrelectvo, ktoré v posledné časy už viackrát s dobrým výsledkom páľilo, aj 30. januára dosiahlo úplný zdar. Nepriateľ počas našej najprudšej palby vyprázdnil so pár strelných zákopov. V Ruskom Poľsku aj na ostatných čiastkách frontu občas bol kanónový boj.

V Karpátoch deň 30. januára minul sa pokojnejšie. V lesných vrchoch o niekoľko od priesmykov, v pozíciách bezprostredne na sever ležiacich, boj zakončil sa porážkou Rusov.

Podmaršall Höfer,
námestník šéfa generálneho štábu.

Novšie zdary našich čiat.

Úradná zpráva vydaná 1. februára.

V Ruskom Poľsku a v západnej Haliči 31. januára bola živá válečná činnosť. Na viac miestach panujúci prajú výhľad mal za následok početné výskumné boje a srážky, ktoré pre nás na niektorom odseku skončili sa s miestnym zdarom.

V Karpátoch všeobecné polozenie od posledných udalostí sa nezmenilo. Od lupkovského temena na západ novšie ruské útoky sme odrazili. V bitke svedenej v lesnatom pohorí zajali sme 5 nepriateľských dôstojníkov a 800 mužov a ukoristili sme 2 strojové pušky.

V Bukovine nestalo sa žiadnej významnej udalosti. Na južnom bojišti polozenie sa nezmenilo.

Podmaršall Höfer,
námestník šéfa generálneho štábu.

Úradná zpráva vydaná 2. februára.

Všeobecné polozenie sa nezmenilo. V Poľsku pri strednom toku Pilice odbili sme pokus Rusov o napredovanie.

V Karpátoch bitka v západnom odseku frontu trvá ďalej. V prostriedku frontu nemecké a naše čaty s úspechom bojujú.

Podmaršall Höfer,
námestník šéfa generálneho štábu.

Od Karpátov na sever.

Dopisovateľ londýnskych novín «Daily News» oznamuje z Petrohradu, že od Karpátov na sever pravdepodobne bude veľká bitka. Správa rakúsko-uhorskej armády na 130 kilometrovom fronte rozostavuje veľmi silné čaty, ktoré bránia priechody a priesmyky od Dukly na východ. Nastávajúca bitka pravdepodobne bude vplývať na celú vojnu, tak na severe, jak na juhu. Operácie na tomto okolí sú o veľa dôležitejšie, ako stálé srážky v strednom Poľsku.

Talianskemu časopisu «Corriere della Siera» oznamujú z Petrohradu: V Karpátoch útočenie rakúsko-uhorských čiat nabýva zo dňa na deň väčších rozmerov. Front sa stále šírí, z čoho uzatvárajú, že rakúsko-uhorské čaty chcú stvoriť pevnú ochrannú čiaru, ktorá čo nedobytná hať zatvorí karpátske priesmyky a prekazí vtrhnutie Rusov do Uhorska.

Ten istý časopis z Londýna dostal zpravu, že činnosť rakúsko-uhorských čiat v Karpátoch vyvinuje sa v najvýznamnejšiu udalosť východného bojišťa. Aj dľa londýnskych telegrammov od Karpátov na sever možno čakať významnú veľkú bitku.

Cúvanie Rusov z Bukoviny.

Cúvanie Rusov z Bukoviny teraz už aj z Petrohradu potvrdzujú. «Novoje Vremja» pofahom na toto oznamuje:

Ako už od počiatku bolo pravdepodobným, Rakúšaniam na bukovinské bojište doniesli posily, tak že sa im podarilo dosiahnuť číselnú prevahu. Napred potisknuté ruské čaty následkom toho v svojom postupovaní videly sa pristavenými a teraz sa ku tomu chystajú, aby sa vrátili ku hlavnej sile armády. Kirlibabu a jej okolie sme opustili.

Posledné tvrdenie neobstojí, lebo Rusi boli prinútení ku opusteniu Kirlibaby, ako neobstojí ani to, že by rakúsko-uhorské čaty boly v číselnej prevaha, lebo naše čaty vo vytrvalosti a v hrdinskosti sú v presile. Medzi časom Rusi aj z Kimpolungu v južnej časti Bukoviny blízko rumunskej hranice museli odtiahnuť.

Zadovažujte predplatiteľov pre «Kreššana!»

Odrazené ruské útoky.

Úradná zpráva vydaná 3. februára.

Vo východných Beskydoch novší veľmi prudký útok Rusov, ktorý aj v noci trval, sme odbili, nepriateľovi zase ťažkú ztratu zapríčiniac. V prostrednej časti lesného pohoria bitka sa prajne utvára. Spojenecké čaty, ktoré včera zaujali nepriateľom húževnate bránené posície, zajaly 1100 ľudí a ukoristily viac strojových pušiek.

V Poľsku a v západnej Haliči položenie sa zmenilo, zväčša bolo tam ticho.

Podmaršall Höfer,
námestník šéfa generálneho štábu.

Chýr z Lembergu.

Dánskym časopisom oznamujú z Petrohradu, že ruský gubernátor v Lembergu nariadil stav obleženia. Verejné pokladnice odviezli z Lembergu.

Napredovanie v Karpátoch.

Úradná zpráva vydaná 4. februára.

V Poľsku a v západnej Haliči významnej udalosti sa nestalo.

V Karpátoch boje sa vedú neunavnuou prudkosťou. V západnom odseku frontu nepriateľske nápady sme odrazili. V strednom odseku lesných Karpátov našim napredujúcim čatám aj včera sa podarilo znova priestor získať a zajať niekoľko sto Rusov.

Podmaršall Höfer,
námestník šéfa generálneho štábu.

Porážka Rusov v Karpátoch.

Vojenský zpravodajca «Berliner Zeitung am Mittag» u s datumom 1. februára oznamuje:

Následkom postúpenia rakúsko uhorskej karpátskej armády zmazaly sa všetky námahy Rusov, ktoré mali za cieľ, aby v Poľsku a v západnej Haliči v decembri vydobité víťazstvá nemeckej a rakúsko-uhorskej armády silným tlakom na Karpáty urobily bezvýznamnými. Ačkoľvek správa ruskej armády, z východnej Haliče stiahla všetky rezervy, ba ešte aj zpod Przemyslu odvolala značné čaty, aby pomocou týchto previedla útok na Karpáty: *Rusi v tejto vrchovej vojne utrpeli porážku.*

Pre ruskú armádu ku dosavadným ťažkostiam pridružila sa ešte aj jedna nová veľká porážka, menovite tá, že rakúsko-uhorské ťažké delostrelectvo pozdĺž Dunajca a pri Nide, ktoré už prostriedkom januára veľmi vážne ohrožovalo ruské posície, po krátkej prestávke, ktorú zapríčinilo

hmľisté počasie, zase začalo účinkovať. čo pravdepodobne pripravuje novší útok rakúsko-uhorskej armády na sever.

Rusi uznávajú naše zdary.

Kopenhága, 5. februára. «Berlingske Tidende» oznamuje z Petrohradu: Pokus Rusov o obkolesenie rakúsko-uhorskej a nemeckej armády v severnom Poľsku možno považovať za zmarený. Petrohradská telegrafická agentúra uznáva, že ruské čaty z karpátskych priemokov — vraj — odvolali. Takto zakrýva úradná zpráva ruská reterirovanie Rusov z Karpátov.

Ruské časopisy «Rječ» a «Golos Moskvy» prinášajú rovnakú zprávu o tom, že následkom útočenia rakúsko-uhorskej armády prevažnou silou Rusi prinútení boli zastaviť svoje válečné operácie proti Bochni a svoje čaty koncentrovať okolo Tarnowa. Dobré ukryté rakúsko-uhorské batterie zaplavily ruské posície ukrutným ohňom a jeden kozácky pluk úplne zničili.

Nemecko-ruská vojna.

O položení a udalostach na nemecko ruskom bojišti poučia nás nasledovné

úradné zpráry:

vo východnom Prusku Rusi 29. januára bez zdaru

Hlavný veliteľ armády arcikn. Fridrich s jeho dcérou vo veľkom vojenskom stáne.

Nemecká vojenská telefónna stanica.

útočili na most východne od Darkelmenu, strieľali na naše opevnené diela oľ jazier na východ a od jazera Löwentin na juhovýchod pokúsili sa o útok, ktorý rozpadol sa v našej palbe. Na okolí Borzimova východne od Loviča nočné útočenie Rusov na nás späť sme odbili, zapríčiniac ťažké ztráty nepriateľovi.

Dňa 31. januára nemecký hlavný stán vydal túto úradnú zprávu:

Na hranici Východného Pruska niet nič nového.

V Poľsku pri Borzimove, od Loviča na východ jedon útok Rusov proti nám sme odbili.

Dňa 2. februára hlavný válečný stán nemeckej armády vydal nasledovnú úradnú zprávu:

Na hranici východného Pruska nestala sa žiadna významnejšia vec.

V Poľsku severne od Visly na okolí Lipna a od Sierpeca na severozápad boly srážky s ruskou jazdou.

Od Visly na juh naše útočenie napreduje ďalej.

Nemci prešli cez Vislu.

Londýnsky «Daily Mail» dostal z Petrohradu zprávu' že Nemci pri Dobrzyne a Vloclaveku na Visle postavili dva mosty a teraz na týchto dvoch miestach prevádzajú čaty na pravý breh rieky. (Dobrzyń je asi na 20 kilometrov východne od Vloclaveka.)

Nemecké úradné zprávy.

Hlavný válečný stán nemecký 3. februára vydal nasledovnú úradnú zprávu:

Z hranice východného Pruska niet nič nového.

Od Visly na sever jazdecký boj skončil sa **s odrazením Rusov.**

Od Visly na juh naše útočenie od Bolymova na východ malo za výsledok zaujatie obce Humin. O Wel-Sidloviec boj ešte trvá. Od 1. februára *zajali sme tu vyše 4009 Rusov a ukoristili sme šesť strojových pušiek.*

Útok Rusov na naše posície pozdlž Bzury *sme odbili.*

Hlavný vojenský stán nemecký 4. februára vydal nasledovnú úradnú zprávu:

Vo východnom Prusku slabé útoky Rusov na našu posíciu, ležiacu od Memela na juh *sme odrazili.*

V časti Poľska, ležiacej od Visly na sever, krom spomenutých už jazdeckých bojov bola sražka medzi menšími miešanými oddeleniami čiat.

Pozdlž Bzury od Šochaceva na juh jedon nový nočný útok Rusov za ťažkých ztrát nepriatelá sa zmaril. Od Bolymova na východ naše útočenie aj napriek prudkým protiútokom nepriateľa pokročilo. Počet zajatcov vzrastá.

V Karpátoch od niekoľko dni nemecké válečné sily spoločnou silou bojujú s rakúsko-uhorskými armádami. Spojenecké čaty na ťažkom sňahom zaviatom vrchovom území **docielily celý rad pekných zdarov.**

Vojna Nemcov proti Francúzom a Angličanom.

Nemecká úradná zpráva.

Hlavný vojenský stán nemecký 3. februára vydal nasledovnú úradnú zprávu:

Útok Francúzov na naše posície pri Perthesi sme odrazili.

Na ostatných časťach frontu bol len delostrelecký boj.

Nemci v Lille.

Londýnsky časopis «Daily Chronicle» oznamuje zo severného Francúzska, že okolo mesta Lille Nemci každú posíciu opevnili zákopami. Nemci zimničnou horľivosťou pracujú, aby mesto urobili nedobitným a prácu ani v noci nezastavili, lež za elektrického svetla pokračovali v nej. Ešte aj okolo citadelly nakopali zákopy, za ktorými sú batterie a tieto sú namerané ku Lambertsetu. Nad Lille temer každý deň je boj lietadiel. «Daily Chronicle» píše, že odkedy Nemci obsadili mesto, cez mesto pretiahlo 600.000 nemeckých vojakov.

Štyri stotiny anglickej gardy zmizly.

Dľa zpráv londýnskych časopisov z bojov svedených minule pri La-Bassée štyri a pol stotiny anglickej gardy sa nevrátilo.

Nové anglické čaty na francúzskom bojišti.

Zprádovajca «Daily Telegraph»-u oznamuje zo Sluysu, že do Yperne a na jeho okolí prišli na front silné anglické pomocné čaty. Jedna časť anglických čiat ide na juh, aby posilnila francúzsky front, ostatné anglické čaty budú bojovať okolo Yperna.

«Hamburger Nachrichten» sdeľuje z Brüssela: Dľa zpráv z Le Havre anglické čaty 15. januára začali dovážať do Francúzska a od tých čias dovážanie čiat ustavične trvá. Zprávy o státisíoch privezených voja-

kov sú však nebodaj prehnané, lebo denne len asi 3000—4000 chlapov vysadia na breh. Anglické dopravné lode prichodia všetky od Portsmoutha.

Novšia porážka Francúzov.

Hlavný válečný stán nemecký 4. februára vydal nasledovnú úradnú zprávu :

Na fronte rozprestierajúcom sa medzi Severným morom a Reimsom byly len delostrelecké boje. Pri Perthesi obnovené útoky Francúzov so ztrátou nepriateľa sme zpät odbili.

Od Massigesu na sever a na severozápad (od St. Menehoulda na severozápad) naše čaty včera útočili. Útokom prerazily tri jedon za druhým ležiace rady nepriateľských zákopov a v šírke troch kilometrov **zastaly v hlavnej pozícii Francúzov.**

Všetky protiútoky Francúzov, v ktorých i v noci pokračovali, **sme odbili.** Zajali sme 7 dôstojníkov a 601 vojakov, ukoristili sme 9 strojových pušiek, 9 kanónov menšieho kaliberu a veľa válečného materiálu.

Mimo tohto už len to zasluhuje spomenutia, že v stredných Vogézoch bola prvá bitka čiat so sánkami ski proti francúzskym jágrom. Bitka pre nás **bola výsledná.**

Nemci rozhodili pravý breh Aisny.

Stockholm, 5. februára. Parížsky dopisovateľ časopisu «Politiken» svojmu časopisu o bitke pri Soissonse pozatýmne sdeľuje ešte nasledovné :

— Keď Nemci medzi Cuffiesom a Crouym do zákop opierajúcich sa o riekku Aisne zahnali Francúzov, títo sa za dlhý čas veľmi pevne držali na brehu rieky. Keď Nemci videli, že nevedia výsledku docieľiť, prišli na veľmi znamenitú myšlienku. Pod zemou vykopali tunele až po breh rieky a umiestnili tam veľké množstvo výbušných látok. Pomocou knotov potom rozhodili pravý breh rieky, tak že voda vnikla do francúzskych zákopov a v pravom smysle slova vymyla z nich Francúzov, ktorí boli prinútení o zlom-krk cúvnuť.

Štyria anglickí generáli padli.

Posledne vydaná úradná zpráva vodcovstva anglickej armády sdeľuje, že v minule svedených bitkách štyria anglickí generáli a síce Hamilton, Fivley, Fitzlawrence a Mac Mahon padli, desať anglických generálov ale bolo ranené.

Devážanie anglických čiat do Francúzska.

Následkom oznámenia nemeckej admirality, že na severné a západné pobrežie Francúzska nemecká válečná sila poruže, jednu časť anglických čiat v Mar-

seillesi zamyšľajú vyložiť na breh už aj preto, aby takto jednu časť nemeckej válečnej sily odtiahli od jej pôvodného povolania.

Vojna Turecka proti Rusom, Francúzom a Angličanom.

Turecká úradná zpráva.

Carhrad, 3. februára. Hlavný válečný stán uverejnil nasledovnú zprávu :

Na kaukazskom fronte tieto dni svedené miestne boje skončily sa s úspechom našich čiat. Nepriateľskú čatu, ktorá pri Artvine útočila, sme odbili, zapríčiniac jej ťažké ztraty. Nepriateľ počas úteku zanechal veľké množstvo válečného materiálu.

Na okolí Korny jedna malá turecká čata v noci s 30. na 31. januára napadla dva nepriateľské bataillony, ktoré sa za drôtovými plotmi zašiancovaly a zapríčinila im značnú ztratu.* V nasledovný deň nepriateľ pod ochranou delových korvett cheel vyložiť na breh čaty, ktoré sme ale zase porazili. Nepriateľ utratil veľa mrtvých, medzi nimi jedného kapitána a jedného poddôstojníka.

Turci obsadili východný breh Suezského kanála.

V Milane vychodiaci časopis «Unione» oznamuje : Válečné polozenie v Egypte sa ešte neobjasnilo. Turci celý východný breh Suezského priplavu obsadili vyjmúc jednej štyrikilometrovej čiary. Veľkú akciu Turkov počiatkom februára možno očakávať, lebo dotiaľ bude hotová železnica vedúca ku hlavným bodom Suezského priplavu.

Z Kaira oznamujú, že anglické a egyptské vrchnosti z Kaira preložili do Alexandrie. Ruský a francúzsky vyslanec opustili Kairo. Obyvateľstvo čaká napredovanie Turkov ku Kairu, ktoré Angličania opevnili na spôsob hradu.

Nemeckí landšturmisti v zaujatom Antwerpene idú do kostola.

Prvé stretnutie sa Turkov s Angličanmi pri Suezskom priplave.

Reutorevej agencii oznamujú z Kaira s dátumom 4. februára :

Anglické čaty včera pri Izmaele stretly sa s nepriateľom. Veľká piesková fujavica prekážala nepriateľa v napredovaní. Z našej strany 6 ľudí bolo ranené.

Z Kaira oznamujú, že Turci sú sotva na 15 kilometrov od Suezského priplavu. Pred Kantarou vo veľkých húfoch sa ukazujú beduini. Morské pobrežie od El-Arisa po zaplavené územie je v rukách nepriateľa. Opravdové vtrhnutie Turkov Angličania očakávajú medzi Izmaelom a Port Saidom. Priplav na štyroch

Vojna na mori.

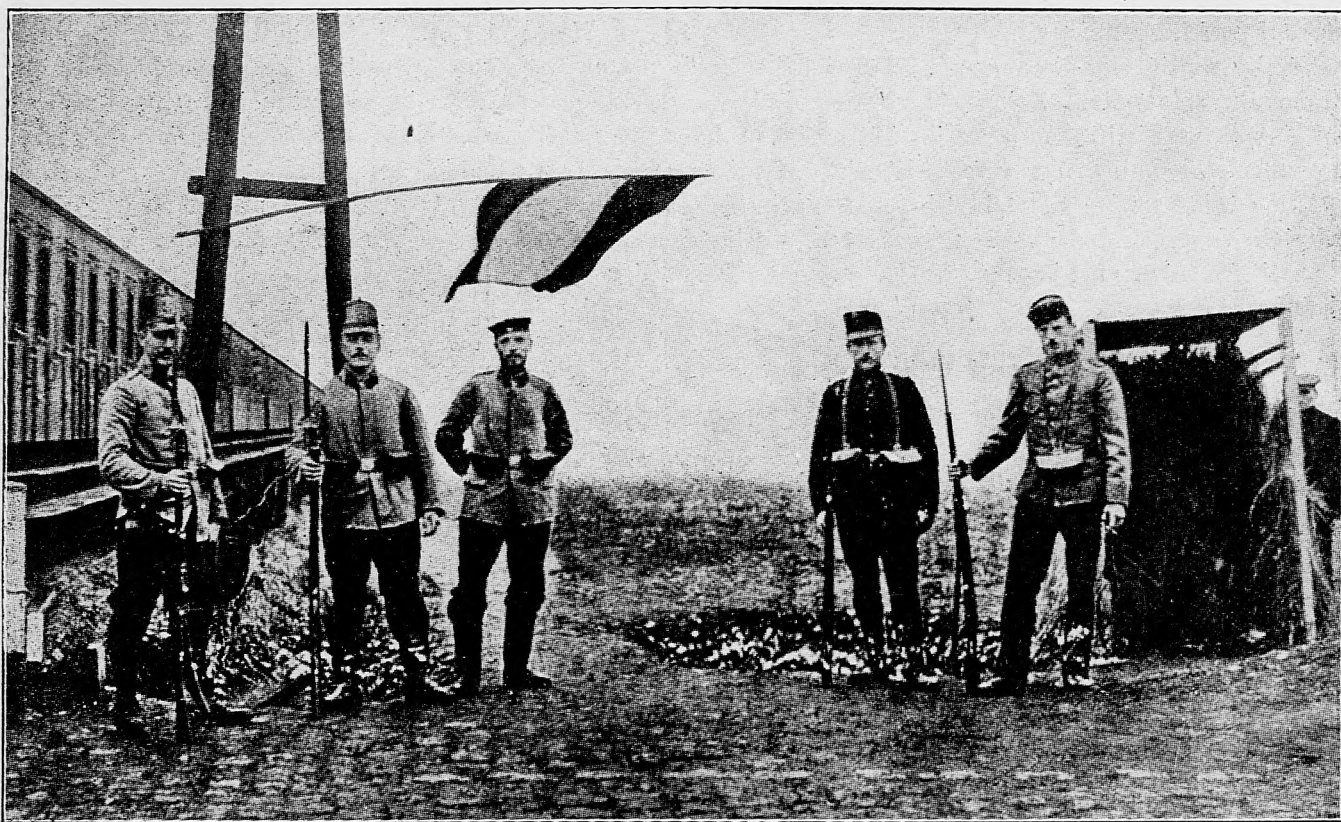
Nemecký križiak potopil tri parolode.

Basel, 1. februára. Dľa tokiovskej zprávy nemecký križiak «Karlsruhe» na amerických vodách zas potopil dva anglické a jeden francúzsky križiak.

Akcia nemeckej floty na francúzskych brehoch.

Berlinsky «Reichsanzeiger» prináša nasledovnú úradnú zprávu :

Anglicko je na tom, aby do Francúzska previezlo na loďach početné čaty a veľké množstvo válečného vystrojenia. Proti týmto dovážaniam Nemecko bude bojovať každým válečným prostriedkom, ktorý mu ku

Holandskí a nemeckí hraniční strážnici v Belgicku.

bodoch veľmi opevnili a všetky lode pretvorili v delové koryvety.

Útok na hlavného veliteľa Egypta.

Dľa athénskej zprávy v Kaire údajne spáchali útok na anglického hlavného veliteľa generála Maxwella. Na generála na ulici viackrát strelili z revolvera. Maxwell nebol ranený, jedného jeho adjutanta ale gule usmrtily. Čo páchatela zatkli najprv jedného rakúskeho poddaného, ktorému sa ale podarilo dokázať svoju nevinnosť. Medzi časom ustálili, že útok spáchal jeden indický mohamedán.

**Krestania katolíci, organizujte Kato-
lickú Ludovú Jednotu!**

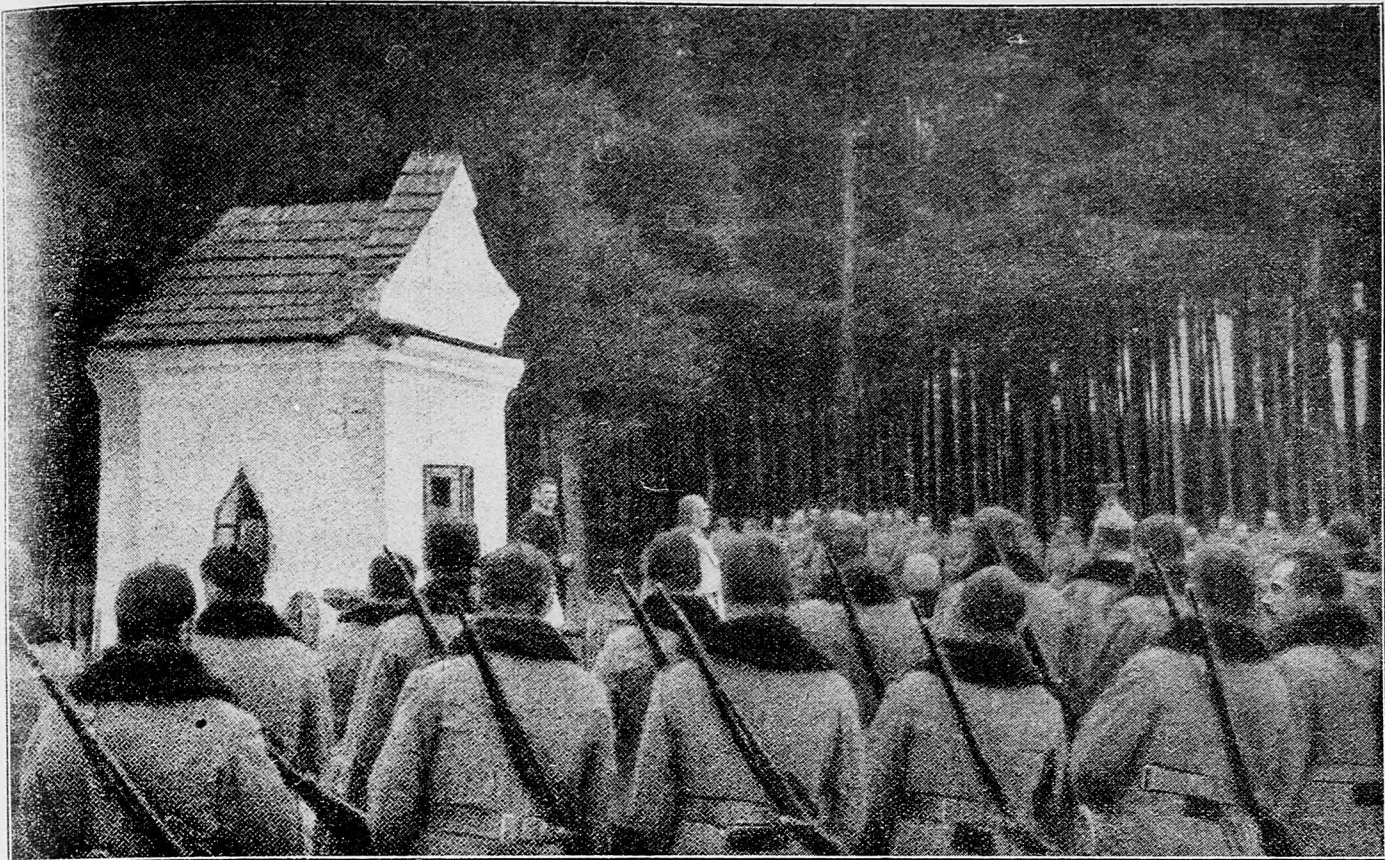
službe stojí. Pokojné lode vystíhame, aby sa blížily ku severnému a západnému pobrežiu Francúzska, pretože im hrozí vážne nebezpečie, jestli ich zmýlia s takými loďami, ktoré slúžia válečným cieľom. Obchodnej plavbe smerujúcej ku Severnému moru odporúčame cestu okolo Škótska.

Von Pohl,

náčelník námorníckeho gen. štábu.

Potopené anglické lode.

Dľa londýnskej zprávy Reutorevej agencie nemecká podmorská loď «U. 21.» dňa 30. januára rano anglickú parolod' „Ben Cruachen“ v irskom mori potopila. Mužstvu dali toľko času, aby mohlo opustiť loď. Pozdejšie mužstvo jedna anglická loď zaviezla do Flook-woodu.

Služby Božie po pohrebe na severnom bojišti.

S tak veľkými ťažkosťami dovážajú potraviny na severnom bojišti.

Dľa novej anglickej zprávy tá istá pod morom chodiaca loď tiež 30. januára v poludňajších hodinách od Liverpoola na západ potopila aj druhú parolod' „Linda Blanche“. Mužstvo tejto lode tiež dostalo toľko času, aby sa mohlo dať do bezpečnosti. Mužstvo už aj prišlo do Liverpoola.

Novšie potopené anglické lode.

Z Paríža úradne oznamujú: Jedna nemecká podmorská loď v sobotu vo výške predhoria Antifer potopila anglickú parolod' «Takomaru». Mužstvo zachránilo francúzske torpedové lode. Jedna nemecká podmorská loď v sobotu popoludní bombardovala na tom istom okolí anglickú parolod' «Ikaria», ktorá ale neutonula, lebo pod ochranou francúzskych torpedových lodí bolo ju možno odvlieť do Le Havre.

Z Londýna oznamujú: Dľa zprávy Reuterovej agentie v Irskom mori, od Liverpoola na 19 míľ v severozápadnom smere jedna nemecká podmorská loď potopila loď «Kilcoan Garston». Mužstvo lode zachránili.

Význam činnosti nemeckých podmorských lodí.

Berlin, 3. februára. O poslednom hrdinskom skutku nemeckej podmorskej lode «U. 21.» kapitán Persius v «Berliner Tageblatt»-u nasledovne píše: Predovšetkým veľký význam má miesto, kde sa nový hrdinský skutok stal. Dostal západný otvor kanála bol najďalším punktom od nemeckého pobrežia, pokiaľ sme účinkovanie našich podmorských lodí rozprestrelí. Teraz však naše podmorské lode už i na Irskom mori, teda na západnej strane Anglicka účinkujú. Anglická obchodná plavba teraz už musí počítať s nebezpečím nemeckých podmorských lodí a od tohto nebezpečia oslobodí sa len tak, keď zastaví celú premávku. Čo by nikdy nikto nebol uveril, že totižto jedna podmorská loď asi na tisíc míľ od svojej stanice za dlhší čas, bez sprievodcu bude môcť prevádzať svoje remeslo, to naše podmorské lode urobia.

Časopis «Post» píše: Vidíme, že ten pokus, ktorého cieľom je Anglicko ochromením jeho celého obchodu s cudzozemskom od privádzania potravných článkov odňať, sľubuje veľký úspech.

«Deutsche Tageszeitung» píše: V obchodnej vojne tomuto sa teraz smieme úfať, nemecké podmorské lode na anglických vodách budú pokračovať, na tomto poli chcú preťať a pretnú korene zamorského obchodu Anglicka. Dávno túžobne očakávaný začiatok sa už stal.

Anglické obchodné lode pod falošnou zástavou.

Berlin, 4. februára. (Wolffova agentia.) Zo spohľadlivého prameňa prišla zpráva o nasledovnom tajnom nariadení anglickej admirality:

Vzhľadom na to, že sa na anglických a irských vodách nemecké podmorské lode zjavily, všetky anglické obchodné parolode nech vytýčia neutrálnu zástavu a nech zakrijú všetky tie znaky, z ktorých

možno uzatvárať na pôvod lodí a na miesto ich zhotovenia. Lode nech neupotrebovávajú ani zástavu svojej spoločnosti.

Štyri anglické parníky zmizly.

Kopenhága, 4. februára. «Berlingske Tidende» oznamuje, že zase štyri anglické lode zmizly bez stopy.

Strach v Anglicku.

Amsterdam, 4. februára. Londýnske časopisy marne okrášľujú položenie, skutočnosťou je, že odvážlivý skutok nemeckej podmorskej lode «U 21.» celému Anglicku nahnal strachu, ktorý je tým väčší, lebo sa právom možno obávať, že útoky nemeckých podmorských lodí Anglicko odtnú od dovozu potravín. Zväčšuje nebezpečie aj tá okolnosť, že vo veľkých prístavoch, v Londýne a v Liverpooli, ale ani inde nemožno z lodí skladať tovar, lebo niet dost robotníkov a prístavy sú nabité čakajúcimi loďami. Dnes-zajtra obchodná plavba s Hollandskom bude úplne ochromená, lebo Anglicko všetky svoje obchodné lode nemôže sprevádzať válečnými loďami.

Blokáda Anglicka.

Berlinský «Reichsanzeiger» vo svojej úradnej časti prináša nasledovnú zprávu:

1. Vody okolo Veľkej Britannie a Irska rozumejúc aj celý anglický kanál — týmto vyhlasujú sa **za bojište**. Počnúc od 18. februára všetky obchodné lode, ktoré prídu na toto bojište, **budú zničené** a medzitým nebude vždy možno odstrániť osobníctvu a cestovateľom lodí hroziace nebezpečia.

2. Na bojišti aj lode neutrálnych štátov vystavené sú nebezpečeniu, pokiaľ, vzhľadom na zneužitie neutrálnych zástav skrze anglickú vládu 31. januára a na náhody morskej vojny, nemožno vždy prekaziť, aby proti nepriateľským lodiam namerané útoky nezastihly aj lode neutrálnych štátov.

3. Na ceste od Shetlandských ostrovov na sever od východného brehu Severného mora a od hollandského pobrežia aspoň na 30 morských míľ plavba není ohrozovaná.

Berlin, 4. februára 1915.

Von Pohl,

náčelník námornického gen. štábu.

Hynutie anglických lodí.

«Nieuwe Rotterdamsche Courant» oznamuje z Londýna: Dľa zprávy «Lloyda» 3. februára zase o siedmich loďach oznámili, že bez stopy zmizly, čo uvádzajú do súvisu s činnosťou nemeckých podmorských lodí.

Nemecká podmorská loď v Irskom kanáli.

Milano, 5. februára. «Corriere della Sera» oznamuje: Pri majáku Tuškar na irskom pobreží dňa 3. februára videli jednu nemeckú pod morom chodiacu loď. Ob-

chodná plavba medzi prístavmi irského pobrežia je celkom ochromená.

Berlin, 5. februára. Podmorskú loď «U. 21.» včera videli vo výške Lancashire. Na Irskom mori lode takmer prestaly chodiť.

Zatvorené anglické prístavy.

Anglický námornícky úrad nariadil, aby prístav Fleetwood zavreli. Lode nemôžu ani prichádzať, ani odchádzať. V prístave lampy zahasili. Podobné poriadky uviedli do života aj v prístavoch Burrow a Heyshan

Osvietení páni biskupi medzi ranenými

Sedmohradský biskup gróf Karol Gustáv Majláth minule navštívil ranených vojakov v meste Torda. Rad radom prešiel všetky izby a ku každému ranenému ma dobrotivé slovo. Dojímavé bolo, ako aj bojovníci ine viery, keď im slúbil, že za všetkých sa bude modliť v kostole, pobožkali mu ruky. Biskup i krásnu reč držal k raneným, v ktorej povedal medzi iným: Milí a dobr. synáčkovia! Viem, že ste veľa trpeli ale všemohúci Boh a uhorská vlasť sa vám zato zavďačí; ďalej povedal: Že nie je statočným človekom, kto dnes neobetuje vďačne svoj život a svoj majetok za vlasť. Večer osvietený pán biskup za šťastlivý výsledok vojny, držal pobožnosť, na ktorú pod dojmom jeho návštevy ustanovili sa aj bojovníci inej viery. Medzi litániami povedal reč k veľkému obecenstvu. Predovšetkým vliel smelosť do duší tých, ktorí asnaď nedoverujú v šťastlivom výsledku vojny. Povedal medzi iným: Nikdy som ani za chvíľku nepochyboval v našom bezpodmienečnom víťazstve, lebo s hrdinským uhorským vojskom len zvíťaziť možno. Potom ku tým, ktorí už ztratili niektorého príbuzného vo vojne obrátil sa s týmito slovami: Nie ľutovať lež závidieť treba tým hrdinov, ktorí zomreli za vlasť; ktorí aj tej milosti božej sú účastní, že jestli by ich duša za života bola bývala asnaď s dačím poškvrená, skrze svoju hrdinskú smrť ako mučeníci očistení sú od každého hriechu.

V poslednom čase navštívili ranených a nemocných vojakov po rozličných mestách i osvietení páni biskupi gróf Július Zichy, dr. Arpad Várady, gróf Ján Mikes, dr. Július Glattfelder a kardinál barón Karol Hornig, ktorí všade tesili a posmelili trpiacich hrdinov, obdarili ich cigaretami a postarali sa aj o ich slušné zaopatrenie.

Proti úžere s múkou.

Stará vec je, že úžerníci nemajú svedomia a všetko snažia sa využívať ku svojmu osohu. Terajšie válečné položenie úžernícki gšeftári začali využívať k úžerničeniu s potravnými článkami, menovite s múkou.

Ako sa úžerničenie s múkou prevádzalo, toho dôkazom sú zkušonosti jedného malopešťanského policajného osnovníka, ktorý bol poverený vysvetliť druhy tohoto úžerničenia. Odhalenia spomenutého policajného osnovníka, rozumie sa, vzbudily veľké pohoršenie vo všetkých vrstvách krajinského obyvateľstva, bo tento spôsob úžernického využítovania obecenstva začal už korene púšťať a šíriť sa po jednotlivých stranách krajiny. Samo sebou sa rozumie, že po týchto úradných odhaleniach hneď očakávaly sa súrne poriadky vlády, aby hranice tejto úžere postavené boly.

Tieto poriadky aj nedaly dlho na seba čakať. Vláda po objavení zneužívania okolo odpredaju potravných článkov hneď zasadla k poradám a výsledok týchto je, že sa odhodlala k prísnemu kroku proti úžerníkom s múkou a v tomto ohľade ministerpredseda pod číslom 422/1915. M. E. vydal prísne nariadenie, ktorým vláda položila ruku na všetky druhy múky a uviedla poriadky cieľom prekazenja zneužívania pri odpredaji múky.

Nariadenie na základe výnimočných zákonov vynesených na čas vojny, nakladá, že tie poriadky vlády, ktoré vydala dňa 14. januára pofahom na rekvirovanie zbožia, počnúc od 30. januára pofahujú sa aj na oznámenie a predloženie každej múky shotovenej zo pšenice, raže, jačmeňa, kukurice, zemiakov a z ryže a na prepustenie tejto múky krajinskému gazdovskému výboru.

Následkom tohoto nariadenia počnúc od 30. januára každá hotová múka vziata je do úradnej evidencie a pod vrchnostenský dozor a minister orby je splnomocnený v každom okamihu pod úradný dozor sobrať každú múku, kdekoľvek ju možno najst.

Druhý vážny poriadok nariadenia pofahuje sa na zamedzenie, pofažne trestanie zneužívania páchaných pri odpredaji múky. Vláda v druhom bode svojho nariadenia vyriekla, že kto za zbožie, alebo za múku pýta vyššiu cenu, než ako je ustálená dosiaľ vydanými nariadeniami, alebo kto vyše najvyššie ustálené ceny, do tejto chee zarátať bársjaké pobočné služby, kto tieto pobočné služby žiada, príjme, alebo si dá slúbiť pre seba alebo pre tretiu osobu, ten — nakoľko jeho skutok nepadá pod prísnejšie trestné poriadky — *zpácha priestupok a bude trestaný po dva mesiace siahať mohúcim väzením a peňažnou pokutou až po 600 korún.*

Práve takto bude trestaný aj ten, kto či už súmyseľne alebo premeškaním povinnej starostlivosti, bársjakým spôsobom spoluúčinkuje v tom, keď jeho, odpredajom poverený *poverenec* alebo odpredaj sprostredkujúca *iná osoba* (ku pr. agent) obmedzujúce ustálenia najvyššej ceny za zbožie alebo múku, obide alebo zmari, alebo kto je pri obidení alebo zmarení tohoto obmedzujúceho ustálenia napomocný alebo kto o tom vie a vec zamlčí.

Nariadenie dáva spôsob všetkým policajným vrchnostiam, aby v najširšom účinkujúcom kruhu vystopovali mohli tých, ktorí ako agenti, plnomocníci, dôvernici

alebo ako takzvaní priatelia vystúpia proti kupujúcim a ponúkajú múku, keď je kupec náklonný prijať isté združujúce podmienky.

K očakávaniu je, že vláda ako zakročila proti úžere s múkou, tak najprísnejšie poriadky porobí proti všetkým, ktorí nesvedomitú úžeru páchajú aj s inými potravnými článkami.

CHYRNIK.

Z arcibiskupstva ostrihonského. Dr. Štefan Csárszky doterajší správca arcibiskupskej kancelárie vymenovaný je za kanonika slávnej kapituly ostrihonskej, na jeho miesto správcom arcibiskupskej kancelárie stal sa doterajší arcibiskupský tajomník Stefan Breyer. Franc ml. Horváth za farára vymenovaný je do obce Velsécz, Franc Pápay stal sa administrátorom hlavnomestskej fary sv. Teresie; Adalbert Kátai za pomocného duchovného poslaný do Nemeskajal. Ako kapláni sú poslaní: Carol Manninger do Nagymarosa a Anton Bauer do Udvardu. — Ján Váray farár obce Óbars v 74 roku života do večnosti odobral sa 5. januára. Matias Pretter dekan farár obce Drégelypalánk v 62 roku života zomrel 10. januára; Ján Bakics farár obce Cseszte v 62 roku života usnul v Pánu 14. januára a Ladislav Kopesányi farár obce Lozorno v 48 roku života umrel 23. januára.

Z uhorskej vojenskej pôžičky značil rožňavský osvietený pán biskup Ludvik Balázs 100.000 a baňskobystrický osvietený pán biskup dr. Wolfgang Radnai 60.000 korún.

Katolícka ľudová Jednota na vidieku. Zo spišského Richvaldu oznamujú tú radostnú zvesť, že z Haligoviec, kde doteraz Kat. ľud. Jednota mala len sedem údov, následkom horlenia tamojšieho mládenca Júliusa Bohnára remenára, k richvaldskej organizácii prihlásilo sa teraz 39 nových údov. S tými richvaldská organizácia spočíta teraz 127 údov.*

Hrdinovia 67. pešieho pluku. Hlavné veliteľstvo armády zpomedi vojakov 67. pešieho pluku kaprála Jána Bungyik vyznačilo so zlatou medailou hrdinskosti, zástavnika Júliusa Esztel s medailou hrdinskosti prvej triedy, strážmajstra Jána Seres a kaprála Kornela Bartolomeja Hedry s medailou hrdinskosti druhej triedy.

Sbierka abaujskej stolice pre Červený Kríž. Z Košíc oznamujú: Sbierka zavedená na ciele Červeného Kríža abaujskej stolice doteraz doniesla 32.183 kor. 97 halierov.

Z prešovského gr. kat. biskupstva konajú teraz vojenskú kňazskú službu Elek Bakajsza, Viktor Kizák, Viktor Petricskó, Edvard Smilnýák a Mikuláš Turessányi.

Dary pre vojakov. Baňskobystrický oltárny spolok Katolíckemu Karitásu pre vojakov poslal 121 čapice proti sňahu a 125 párov nákolenníkov a lipt. sv.-iván-

ska rim. kat. ľudová škola 3 čapice proti sňahu a 10 párov zápästkov.

Chýry zo Spiša. Ludvik Scholtz, učiteľ lubickej štátnej ľudovej školy 22. októbra hrdinskou smrťou zomrel na severnom bojišti. — Ondrej Bacsenkó, r. k. učiteľ kluknavský ako ranený na ľavej ruke 21. nov. dostal sa do ruského zajatia. V dopisnici z 2. dec. píše, že je na ceste do Sibirie. S ním dostali sa do zajatia: Biaczovszky a Hrabkovszky z Podhradia. — Jozef Medgyes, štátny učiteľ spišskobelanský, ktorý slúžil pri 67. pešom pluku, 5. nov. pri Przevorsku dostal sa do ruského zajatia, písal z Kiewa. — Do válečného zajatia dostal sa i Andor Kovaltsik, r. k. učiteľ kolbašsky, ktorého Rusi internovali Krasnojarsku v Sibirii. — Kézmarský lekár dr. Desider Kornhauser ako ranený dostal sa do ruského zajatia a internovaný je vo vychodno-sibírskom Irkutsku, kde v nemocnici lieči našich ranených. — Toporskému Albertovi Görgey, nadporučíkovi delostreleckému jeho veličenstvo kráľ na uznanie jeho výtečnej služby preukázanej proti nepriateľovi udelil vojenský záslužný kríž tretej triedy s válečnou ozdobou. — Kadétskeho strážmajstra Henrika Römer, syna landeckého kniežatského hlavného horára pre jeho hrdinské držanie sa povýšili na bojišti za poručíka, udelili mu najvyššie uznanie a odznak chvály (Signum Laudis) na stúžke medailly hrdinskosti. — Zdvarania na ciele Červeného Kríža obetovali 62 kor. — Tatranskej nemocnici spišskosobotského Červeného Kríža püspökvölgyské jágerské pántvo bulharského kráľa darovalo tri srny a jedného jeleňa. — Grófka Albinova Csáky v Biacoveciach na ciele tureckého Červeného polmesiaca dala 200 kor. — Paulin Burres, ktorý pred niekoľko rokami bol predstaveným podhradského kláštora milosrdných, v 71. roku života svojho zomrel v Pätikostoloch. — Lehnická r. kat. učiteľka Aranka Ledényi za učiteľku prešla do tekovskej obce Koszorus. — V Podhradí a vo Vlachoch jednohlasne vyvolili starých mestkých úradníkov. — V Magure 26. januára napadlo sňahu na 30 centimetrov.

Smrť najstaršieho krajinského vyslanca. Jozef Madarász najstarší člen uhorskeho snemu v nedelu 31. januára v 101 roku života zomrel v Malej Pešti. Zosnulý už vtedy bol vyslancom, keď naše zákonodarstvo r. 1848. prvý raz zasadlo na základe zastupiteľstvn ľudu. Od toho času vždy bol členom snemu a od r. 1848. až do svojej smrti, s programom neodvislej strany vždy zastupoval sárkereszturský okres v stolici Fejér. Madarász narodil sa v Nemeskiszfalude v stolici somodskej r. 1814. a už v osemnástom roku svojho života jako «vyslanec vzdialených» bol na diete v Prešporke. Po složení zbrane pri Világoši Madarász dostal sa do väzenia, ale ho Haynau o pár týždňov pustil na slobodu. Roku 1850. ho znova zatkli a odsúdili ho na 9 rokov do žalára, z ktorých 2 roky vyselel v Komárne, 5 v Olomúci a 2 roky mu z milosti odpustili. V posledné roky svojho života bol už veľmi slabý a v nedelu následkom konečnej vysilenosti zomrel.

Železný kríž Redemptoristovi. Nemecký cisár Vilhelm mauternskému (Štýrsko) Redemptoristovi Emiliusovi Fiedler, ktorý ako vojenský kňaz účinkuje na francúzskom bojišti, udelil rád železného kríža druhej triedy.

Kto vie niečo o Michalovi Kocur, ktorý v 9. domobrannom pešom pluku 10. kompánii vojenskú službu konal v Przemyslu a od septembra nedal o sebe vedieť, nech je tak láskavý mne to sdeliť. František Klein rim. kat. farár, Kristályfalu, Szepesm.

Zomrel uhorský vetroplavec. Béla Takács, ktorý v poslednom čase vyzvedačské služby konal na karpatských bojišťa v tieto dni zomrel hrdinskou smrťou.

Zajatí dôstojníci 9. honvédskeho pešieho pluku. Zoltan Blanár, dr. Zoltan Farkas, Emerich Grossmann, Leonhard Klein, Artur Lakatos, Kornel Posevitz a Ladislav Szmolko poručíci košického 9. honvédskeho pešieho pluku v rezerve dostali sa do ruského zajatia. O novovesskom honvédskom poručíkovi Antonovi Amle- rovi už všeobecne bolo rozchýreno, že padnul na severnom bojišti; 21. januára došla ale od neho do Novej Vsi 3. decembra písaná karta, že je v ruskom välečnom zajatí v Habarofsku vo Východnej Sibírii.

Popravenie sarajevských útočníkov. Z účastníkov sarajevského zločinu — ako je známe — piatich odsúdili na smrť. Princip, ktorý spáchal vraždu a Cabrinovič, ktorý hodil bombu, vyhli smrtnému výroku a boli odsúdení na doživotné väzenie, z ostatných viníkov Veljku Cubriloviča, Michala Jovanoviča, Danila Iliča, Jaku Miloviča a Nedju Keroviča pre vlastizradu odsúdili na smrť. Od vyhlásenia tohto výroku o ďalšom osude zločínov dosiaľ nebolo nič počuť, až konečne minule došla zpráva, že z tých, ktorí boli odsúdení na smrť, v stredu 3. februára troch popravili, dvaja boli omilostení a ich smrtný výrok zmenili na doživotné väzenie, počažne na 20 rokov ťažkého žalára. O prevedení výroku oznamujú zo Sarajeva: Na dvore zámockého žalára v stredu 3. februára predpoludním o 9. hodine popravili pre vlastizradu na smrť odsúdeného Veljka Cubriloviča, Michala Jovanoviča a Danila Iliča. Pri popravení nestal sa žiadon incident. Tiež na smrť odsúdení Jako Milovič a Nedjo Kerovič boli omilostení. Trest Miloviča zmenili na doživotný žalár a trest Keroviča na 20 rokov ťažkého žalára.

Dokiaľ budú landšturmisti slúžiť? Z Viedne oznamujú: Na dopytovanie sa viacerých, ministerstvo landwehru rozhodlo, že v zákone pohľadácom sa na landšturmistov ustálený najvyšší vek počas vojny nedotkne sa konania vojenskej povinnosti až do skončenia vojny. Každý landšturmista dotiaľ ostane v sväzku landšturmu, kým v smysle 4. paragrafu zákona všetkých landšturmistov pustia domov.

Vo vojenskej nemocnici Trenč. Teplíc medzi opatrovanými dôstojníkmi je aj delostrelecký dôstojník Artur von Moese ktorý na bojišti bol ranený. Zvláštnou náhodou je, že sa práve pred 100 rokami tu liečil pradeda dôstojníka, ktorý bol ranený v bitkách proti Napo-

leonovi a do Trenč. Teplíc sa prišiel liečiť. Pravnuk často navštívi hrob svojho hrdinského pradeda generálmajóra Ignáca von Moese, ktorý sa v bitke pri Nollendorfe zvlášte bol vyznačil a za svoju hrdinskosť dostal predikát de Nollendorf. Generál si totiž natoľko obľúbil kúpele v Trenč. Tepliciach, že potom každý rok prišiel sem, r. 1830. tu zomrel a tu ho i pochovali. Ostatne, rodina Moese je jednou z najstarších dôstojníckych rodín našej monarchie, ktorej každý mužský člen bol vojakom a každý sa zúčastnil daktorej vojny, ale dosiaľ len jedon padol z nich.

Učiteľov neoslobodili od vojenskej služby. Pred poldruha mesiacom minister osvety nariadením vyzval direktorov elementárnych škôl, aby mu predostreli menoslov tých učiteľov, oslobodenie ktorých z vojenskej služby je nevyhnutne potrebné. Minister osvety v tejto záležitosti radil sa s ministrom vojny a s honvédskeým ministrom a teraz upovedomil direktorov škôl, že od vojenskej služby nikoho nemôžu oslobodiť, ani len direktorov škôl. Minister upozorňuje učiteľov, aby na čas narukovali ku svojim čatám. Ani v Nemecku neoslobodili učiteľov od vojenskej služby a tam dľa vojenského výkazu teraz 46.000 učiteľov koná vojenskú službu.

Školské nariadenie Rusov v Lembergu. Na lebergských uliciach vyvesili na poľské školy pohľadujúce sa nariadení vojenského veliteľa grófa Bobrinského, dľa ktorého školy len s dovolením gubernátora slobodno otvoríť. Podržiava si právo tie učiteľské sily, ktoré sa mu nepáčia, Ruštinu v každej triede týždenne aspoň za päť hodín treba učiť. Dejepis, zemepis a poľskú literatúru slobodno učiť len z tých kníh, ktoré sú aj pre školy v Rusku dovolené. Pravoslávni a unio-nistickí žiaci do katolíckych škôl nesmú chodiť. Za prestúpenie tohto nariadenia patričnú školu zavrú.

Angličania a Zeppelin. Bázeň Angličanov pred Zeppelinovskými vzducholodmi je o vela oprávnenejšia, než by to vo vetroplavbe nesbehli ľudia mysleli. Anglická verejná mienka dosiaľ bola ešte dost pokojná, lebo najbližší tábor nemeckých Zeppelinov, Cuxhaven od Londýna leží na 1040 kilometrov, čo je veru dost hodná diaľka. Ale londýnsky «Times» teraz upamätáva Londýňčanov, že pred vojnou viac Zeppelinovských vzducholodí z Friedrichshafenu na próbu zaletelo nad Bodenské jazero a táto diaľka obnáša 1600 kilometrov. Ak sa jedna nemecká Zeppelinovská vzducholod na poludnie pohne z Cuxhavenu, cez noc môže bombardovať Londýn a druhý deň na poludnie už zas môže byť doma v Cuxhavene. Ba jestli vzducholod letí svojou celou rýchlosťou 80 kilometrov za hodinu, už večer o 9. hodine môže byť v Londýne a rano o 7. hodine môže už byť doma v Cuxhavene. Jedna Zeppelinova vzducholod uvládze 15.000 funtov farchy. V tejto farche obsažená je farcha motora, kuiva, potravín, cestovateľov a prístroja bezdrôtového telegrafu. Jedna Zeppelinovská vzducholod 500 koňských síl váží 500, osobníctvo 2000, ballast a náradie 1500, prístroj bez-

drôtového telegrafu 250, benzín na 20 hodín 7200 a bomby 4000 funtov. Jedon Zeppelin teda môže vziať so sebou asi dve tonny výbušných látok! Ohromné nebezpečie útoku z povetria by ešte vzrástlo, jestli by Nemci nielen výbušné, lež i podpalujúce bomby hádzali zo vzducholodí! Nepreháňame, keď povieme, že by v tomto páde jedna nemecká povetná flotta za jednu noc celý Londýn mohla spustošiť.

Ludnatosť Rumunska. Rumunský štatistický úrad teraz uverejnil výsledok koncom r. 1912. prevedeného popisu ľudu. Dľa tohto Rumunsko 19. decembra r. 1912. malo 7 millionov 234.819 obyvateľov, a síce 3 milliony 655.573 mužských a 3 milliony 579.346 ženských. Od predošlého popisu ľudu, ktorý previedli r. 1889. počet obyvateľov Rumunska vzrástol o 1 million 278.220 duší, čo zodpovedá 21 a pol percentu.

Válečná pieseň spišských Magurčanov. Z Richvaldu (Spiš) píšu: Keď Havčania narukovali, spievali nasledujúcu pieseň:

«Pomoz, Bože, pomoz našemu kráľovi,
aby zofal hlavu tomu moskolovi.

Čakaj, ty moskálu, ty moskevská duša,
už idú Havčania, na prach fa rozkrušia.

V záujme válečných zajatcov.

Vlastenecká oduševnenosť a obetavosť obecnstva počas vojny stvorila už veľa ustanovizieň šlachetného cieľa. Ku týmto ustanovizňam hodným spôsobom pripojuje sa budapeštiansky «Úrad pre podporovanie a upovedomenie válečných zajatcov» (Hadifoglyokat gyámolító és tudósító hivatal), ktorý dosiaľ pod ochranou Červeného Kríža konal svoju blahodarnú činnosť a ktorý teraz umiestnili v palote Poistujúceho družstva gazdov na rohu Üllőjskej cesty a Kalvínovho námestia na prvom poschodí v priestranných miestnosťach. Táto prirodzene len na dobu vojny účinkujúca ustanovizneň slúži šlechetným, humánnym cieľom a najväčšie uznanie prislúcha tým, ktorí postavenie a účinkovanie tejto ustanovizne možným urobili. Úrad pre podporovanie válečných zajatcov usuší veľa slz, uspokojí veľa, o osud svojich milovaných obávajúcich sa a trnúcich duší svojimi správami o našich zajatých vojakoch, sprostredkuje dopisovanie si zajatcov s ich familiami, ako i zasielanie peňazí pre zajatcov. Balíky a telegramy úrad cieľom ďalej odoslania ale neprijíma, lebo tie rovno na pošte treba odovzdať.

V priestranných miestnosťach od rana do večera usilovne pracujú ženské, ktoré sa dobrovoľne podujaly na túto prácu. Úrad deň po deň zo všetkých strán krajiny dostáva tisíce listov, v ktorých sa dozvedajú o zmizlých vojakoch, o ktorých nechyrovať. Úrad naskutku začne stopovať patričných vojakov. Dáta prirodzene v prvom rade úradnou cestou pomocou zahraničného ministerstva treba si zadovážiť, ale veľa dát zaopatril si už i sám úrad.

Že kde sa zdržujú zajatci, vypátranie toho stretá sa s veľkými ťažkosťami a je zdĺhavé už i pre veľkú dialku, lebo ku príkladu Rusi — ako vieme — uhorských zajatcov vezú až na Sibír. V úrade držia v evidencii dáta o zajatých vojakoch ako aj adresy tých, ktorí sa prezvedajú o nich. Úrad už i dosiaľ docielil pekný výsledok, lebo krem zajatcov, ktorí boli udaní v úradných oznamoch o ztratách, 1836 rodinám vedel dať vysvetlenie.

Veľa dát čerpá úrad aj z listov zajatcov, lebo zajatci v svojich domov písaných listoch riadne spomenú dvoch-troch vojakov aj dľa mena, ktorí spolu s nimi padli do zajatia. Príbuzných takýchto, úrad naskutku upovedomí. Akonáhle sa úrad dozvie adresu niektorého zajatého vojaka, hneď mu píše a poprosí ho, aby odpísal, s ktorými je v zajatí, s ktorými sa stretnul, s ktorými sa shováral. Úrad aj touto cestou už veľa zajatých dát mohol sdeliť nejednej obávajúcej sa rodine.

Krem vystopovania zajatých vojakov úrad sprostredkuje aj dopisovanie s nimi, jestli sa vie púťovná adresa zajatého. Z vidieku príde denne tisíce takýchto ďalej odoslať sa majúci listov. Z dedín, kde nerozumejú cudzím rečiam, rovno sem pošlú cieľom adressovania zajatcom napísané listy, aby sa dostaly do rúk toho, kto túžobne očakáva z domu chýr o osude svojich milovaných. Aj mnoho zajatcom určených peňazných zásielok posielajú rovno úradu cieľom odoslania do nepriateľskej krajiny.

Úrad krem toho použije každý spôsob a prostriedok, aby mohol dostať chýr o našich zajatcoch. Z poverenia úradu budapeštiansky americký hlavný konsul Mollet teraz odcestuje na Sibír, aby zaznačil mená zajatých uhorských vojakov, aby úrad potom mohol upovedomiť ich rodiny.

V miestnosťach úradu pracuje zdarma 150 žien a dievčeniec, ktoré sa dobrovoľne podujaly na túto prácu. Aj miestnosti úradu vlasteneckí obchodníci a podnikatelia úplne zdarma zariadili tak, že peniaze, ktoré spoločenskosť daruje na podporovanie zajatcov, všetky možno obrátiť na polepšenie osudu zajatcov. Predsedom úradu je bývalý minister orby Ignác Darányi a riaditeľom pensionovaný ministerský radca Ján Földi. Úrad, ktorý svoju činnosť ešte počiatkom októbra započal, dosiaľ dostal 50.236 listov, ďalej odoslal 33.874 listov; z týchto listov 9260 sám úrad poslal zajatcom. Dosiaľ úrad od 2329 stránok dostal 82.739 korún 21 halierov, ktoré zväčša chudobní ľudia poslali do Ruska, Srbska a Čiernej Hory svojim zajatým príbuzným.

Tieto dni v záujme podporovania uhorských zajatcov začala sa veľká spoločenská sbierka, ktorá už i dosiaľ mala pekný výsledok. Sbiereku teraz započnú po celej krajine, lebo keď kto, tak naši v ďalekej cudzine sa nachodiaci zajatí vojaci sú najviac utísknutí na to, aby sme im pomáhali a uľavili ich trpký osud. Prosíme dobrosrdečné obecnstvo, aby nezabúdalo na zajatých vojakov a to tým viac, lebo medzi zajatcami je mnoho takých, ktorí si ani tie najpotrebnejšie veci

nevedia zaopatriť a sú celkom na obetavosť obecnstva odkázaní.

«Úrad pre podporovanie a upovedomenie válečných zajatcov» zdarma pošle vysvetlenie každému, kto ho o to požiada. Punktovne treba udať, v ktorom pluku patričný vojak slúži (číslo pluku, kompánia a číslo vojenskej pošty) a to, kam narukoval. Adressovať treba nasledovne: «Hadifoglyokat gyámoltó és tudósító hivatal, Budapest, IX., Üllői út 1. szám.»

Mrtví a ranení.

(Pokračovanie.)

Všetci, pri ktorých nestojí poznámka «mrtvý», sú ranení.

Písmeny *ppl.* znamenajú peší pluk; *hp.*, honvédsy pluk; *komp.*, je toľko ako kompánia; *lp.*, landšturmistický pluk; *jb.*, jágerský bataillon.

Zo 72. spoločného pešieho pluku prešporského: Taude Adalbert nadporučík 14. Werner Marci poručík reserve 14, Angyel Marek 2, Bařon Vilhelm 2, Beňadik Ján 2 †, Bokor Ludvik 2, Boor Ján 2, Brenčič Izidor 2, Brunner Július 2, Burai Anton 14, Čatajsky Vincenc 13, Cernek Pavel 2, Červenka Štefan 2, Danihel Ján 14, Danko Jozef 2, Dinus Emil 2 †, Dobri Koloman 2, Drkšan Pavel 13, Durdovansky Štefan 14, Evinic Adam 14, Gabalec Imrich 2 †, Galgóci Ján 2, Galó Peter 2 †, Glasnek Jozef 2, Halabrin Jozef 14, Hladik Vincenc 2, Hlovenka Ján 2, Holán Franc 2, Horváth Franc 2, Humel Ján 14, Jabloncky Peter 13 †, Janečkat Edvard 2 †, Jörög Šebastian 14, Kadlec Pavel 14, Kafka Ludvik 13, Kesselbauer Krištof 13 †, Klačo Imrich 13, Klempa Pavel 2 †, Kovariček Ján 13, Kranzl Michal 14, Kriško Štefan 14, Krištofik Ján 13, Krismansky Ján 13, Križan Ludvik 14, Kubo Martin 14, Lauffers Jozef 2, Leberfinger Konštantín 2, Lehuta Jozef 2, Lovas Anton 2, Maco Ján 14, Majernik Jozef 14, Masarovič Martin 13, Maudroch Martin 13, Mészáros Ján III. 13, Miklošovič Anton 13 †, Modrdorfsky Anton 13 †, Molnár Jozef 14, Moravčík Jozef 13, Morvay Alojz 13, Mraz Ján 2 †, Nagy Vendelin 14, Neverle Rudolf 13, Oravec Absolon 13, Orth Ján 13, Pápai Mikuláš 14, Paulus Ján 2, Pečimann Michal 14, Piškurni Samuel 14, Podola Ján 14, Prückler Martin 2, Putera Ján 2, Remenár Ján 2, Riho Ján 13, Rupčík Franc 2 †, Šarnir Štefan 2, Sazár Dominik 13, Ščasni Július 14, Seidler Žigmund 14, Šimonovič Pavel 13, Špitalsky Michal 14 †, Šteffek Martin 13, Štefunko Filip 2, Švica Ján 2, Slávik Michal 2, Slávik Pavel 2, Slezak Aleúander 2, Slezak Sylvester 2, Sloboda Pavel 2, Sobolič Ján 2, Sobota Michal 14, Sodoma Pavel 2 †, Szombat Ludvik 14 †, Tašky Jozef 2, Tojtlin Jozef 14, Tomeček Štefan 14, Trebaticky Štefan 14, Uhrovič Ján 14, Urbanič Tomáš 14, Vacula Michal 14, Vadvirč (?) Pavel 2 †, Walent Pavel 2, Zsoldos Aleúander 14.

Z 12. spoločného pešieho pluku komárňanského:

Arendarczyk Koloman kapitán 8, Dietzgen Aleúander kapitán 6, Faist Jozef poručík 1, Fischer Mikuláš zástavník v reserve 11, Fodermayer Franc poručík v reserve 5, Friwitzer Heinrich zástavník v reserve 6 †, Hoffmann Gustav kapitán 7 †, Juchum Filip poručík v reserve 8, Konezel Mikuláš res. strážmajster kadet-asp. 6, Laiúner Ernest de Grünberg poručík v reserve 2, rytier Ohm-Januschowsky Július de Kisserad poručík v reserve 3, Ožegovič Miloš nadporučík 14, Pavissits Štefan zástavník 2 z., Pollak Móric zástavník v reserve 4, Popelak Heinrich dr. zástavník v reserve 7 †, Richter Albert nadporučík 4, Schodl Rupert kadett 0, Sztanicki Viktor kadet 14 †, Telkes Mikuláš zástavník v reserve 10, Thumer Alfred dr. kadet 7, Varga Vilhelm zástavník 8, Zwenger Matej napporučík 11 †, Abrahám Vincenc 12 †, Adamec Ján 3, Adamka Ján 8, Alföldy Ján 1, Alföldi Viktor 7 z., Angyal Peter 11 z., Antal Karol 3, Antoš Štefan 5 †, Atkári Ján 1 †, Babolitz Jozef 12, Bacho Štefan 3 †, Baeskadí Jozef 7 z., Bagly Július 8 †, Bahorecz Štefan 2 †, Balazs Franc 14, Balasz Jozef 2, Ballabon Štefan 12, Balogh Alojz 6, Bán Ján 3, Baran Jozef 14, Baranik Jozef 5, Baráth Vavrinec 3, Barcsak Jozef 14, Bardiovszky Jozef 6, Barta Adalbert 13, Barusz Štefan 4, Baytala Matej 10, Bózsó Ladislav 8 †, Bednar Ján 8, Bednarik Štefan 14, Beke Štefan 1, Belcsik Štefan 7 z., Belički Pavel 7 z., Belik Marek 7, z. Benkóezi Ludvik 7 z., Benkovič Franc 3, Berecz Franc 7, Berecz Karol 6, Berisko Jozef 3, Berkes Štefan 8, Biszak Anton 8, Bittara Michal 3, Bittari Pavel 11, Blažkovic Jozef 7, Bogdány Pavel 7 z., Bondor Jozef 4, Boni Jozef 8, Bori Franc kaplár, plukovní štáb †, Borka Hermann 3, Boravsky Jozef 1, Bosko Valentin 12, Bozik Jozef 10, Bozuk Ladislav 1, Braun Štefan 13, Brezina Franc 8, Brinea Michal 2, Bristač Jozef 1 †, Bublavi Jozef 7, Bublavič Franc 8, Bucsai Gabriel 7 z., Bučko Pavel 8, Bugyi Jozef 1, Bujdak Berihard 8, Bujka Florian 7 z., Bukovsky Jozef 6, Burza Florian 1, Csanik Štefan 10, Csanki Ludvik 12, Csece Jozef 10, Csicsa Anton 5 †, Csonka Štefan 12, Csordás Michal 8, Čulaga Jonáš (?) 3, Cajencha Vendelin 12, Cakó Ján 2 †, Cendrak Ján 12, Cepedi Jozef 2 z., Cepkó Jozef 8, Cibula Ján 12, Cirke Štefan 2, Cita Franc 8, Cvitač Július 12, Dagyk Štefan 8, Dalhoš Franc 3, Danci pešiak plukovní štáb, Daniš Ján 3, Daniš Jozef 1, Daniš Jozef 8, Dankovič Štefan 2 †, Danoš Jozef 3, Demand Jozef 8 †.

(Pokračovanie nasleduje.)

Všetkých horlivých podporovateľov katolíckych pohybov uctive prosíme s prítomným aby «Krešťana» v kruhoch svojich známych rozširovať si nezťažovali. Odberateľov «Krešťana» ale, ktorí nám predplatné od dlšieho alebo kratšieho času dlhujú, napomínáme, aby nám podlžnosť svoju bez meškania zaplatili.

Predplatná cena pre «Kreštan»-a:
 na celý rok ... .. 4 koruny,
 na pol roka ... .. 2 koruny,
 na štvrt roka ... .. 1 koruna.
 Do Pruska: na celý rok 6 korún.
 Do Ameriky: Na celý rok 8 korún.

Gazdom do pozornosti!

Gazdovia sa pomaly chystajú ku jarnej sejbe. Je teda na čase, aby sme našich gazdov na jedno-druhé upozornili. Všade sa ponosujú, že myši veľmi škodily datelništam a na mnohých miestach cbávajú sa, že bude málo krmu. Datelinového a lucernového semena už minulého roku nebolo zbytočné množstvo, toho roku je ho ešte menej. Preto radné je s objednávkou ponáhlať sa. Datelinové semeno (štajerka) zdraželo o 20—25 percentov, lucernové semeno o 25—35 percentov. A neskôr sotva ho bude dostať. Kde sú datelništa znivočené, tam sa musia gazdovia postarať o iný krm, menovite zasejú muhar, polovinu, bárs aj viky je málo a je dvakrát drahšia než minulého roku. Burgynové semeno tiež bude drahšie o 55—60 percentov. Najlepšie by bolo, keďby si gazdovia cestou gazdovských kruhov potrebné semená vo väčšom množstve objednali.

Kozáci v Bukovine.

Jedon černovický mešťan o výčinoch Rusov v Bukovine v istom časopise podáva zaujímavé podrobnosti, z ktorých aj my túto uverejníme:

Štyrja kozáci jednomu Černovicianovi ukradli dve kravy a predali ich jednomu mäsiarovi za dvadsať rubľov. Majiteľ kráv s plačom ide hore mestom a stretne sa s kozákmi:

— Prečo plačeš, Švaba? — spýtajú sa ho.

— Vaši ľudia ukradli mi kravy, ktoré boli mojím jediným majetkom.

— Tak? Vari by si zpät chcel dostať svoje kravy? Teda nám daj — dvadsať rubľov.

Úbožiak horko-fažko poštrňa dvadsať rubľov a dá ich kozákovi. Idú ku mäsiarovi. Kozáci pýtajú kravy od mäsiara, ale tento odvoláva sa na to, že kravy kúpil v tom okamžení kozák päťou ovalí mäsiara po hlave.

— Ty lotor, ukradnuté kravy budeš kupovať?!

Mäsiar s plačom pýta si zpät aspoň tých dvadsať korún, ktoré dal za kravy. Ale marne.

— Preto, že si kúpil ukradnuté kravy, nedostaneš zpät ani kopejky.

Ale obkradnutý Černovičan zpät dostal svoje krávkvy.

*

Cigáňovi smrdela vojna.

Pluk hotový stál k odjachaniu. Major P. vyzval mužstvo, kto má daakú žiadosť, aby predstúpil.

Ján Kolompár cigáň vystúpil z radu.

Ponižene meldujem, pán major, že nemôžem ísť do vojny, ruky boskávam.

— A prečo?

— Ja nemôžem vidieť krv, a načo mám neprijemnosti robiť pánom doktorom.

Major sa ho ale pýtal:

— More! Keď si ukradol kačicu, čo si s ňou urobil?

— Zedol som ju, ruky boskávam.

— Zedol si ju živú?

— Nie, ruky boskávam, najprv som jej krky vykrútil.

— Urob to aj s Rusmi. Odstúp.

Kreštania katolíci, čítajte len dobré katolícke knihy a časopisy!!

Šijací stroj

Na pohodlné malé čiastočné splácanie predáva

FRANZ BAUMGARTEN

Budapest, VII., Rózsa-u. 27.
Telefon József 33—72.

Makulatura papier

(starých novin papier veľmi hodí sa k zabaleniu bársjakých predmetov) metr. cent po 8 K k dostaniu u vydavateľstva.

5 halierov

stojí poštová dopisnička, na ktorej môžete si pýtať môj hlavný 4000 vyobrazeniami ozdobený cenník, ktorý obsahuje bohatý výber osoznych v domácnosti potrebných článkov, darov a každému pošle sa zdarma a franko.

Prvá dieťa hodín

JÁN KONRAD

c. a k. dvorný zásielca
BRÜX číslo 718. (Čechy.)

Echt nicklové vačkové hodinky K 4-20, 5.—. Strieborné K 8-40, 9-50. Nicklové budičky K 2-90. Hodiny s kukučkou K 7-85. Pendlovo hodiny K 9.—.

Zasielanie s poštovou dobierkou. Zámena povolená, alebo návrat peňazí.

51 rokov v obchode, vyzkúmane dobrá osada na kosa.
Nikto nikdy nemal lepšej kosa, ako je naša

Bazilika zlato-kosa.

Nesľubujeme nebo a zem, každému ale, kto s dôverou obráti sa ku nám, pošleme takú trvanlivú ostriu zlatú kosu, za ktorú nás požehnávať bude. Tieto kosa už od 50 rokov rozposielame najväčším pántvam a mnoho tisíc hospodárom. Zárukou dobre stojíme za každú kosu a nesodpovedné zameníme zdarma. — Cena jednej «Bazilika zlatej kosa» s poštovou dobierkou:

70	75	80	85	90	95	100	110 cm.
----	----	----	----	----	----	-----	---------

Cena 1 kosa 2-20 2-30 2-40 2-50 2-60 2-70 2-80 3-20 kor.
Cena 1 kosa Bazilika diamantovej osielky 1-50 kor. Tak-j nikdy nebolo. Zvláštne upozornenie pre sbierateľov kupcov na kosa. Pri kúpe 10 kusov kós 1 kus posielame zdarma. Pri kúpe 30 kusov, zdarma posielame 3 kusy alebo jeden výborný 6 výstr. revolver, alebo jeden opravdové postriebrený metallový križ. Prosíme na každý pád ziaďať si náš veľký obrázkový cenník. Zdarma ho pošleme a každému spôsobíme s ním veľkú radosť. — K dostaniu v obchode: **Jozef Marosl a Syn.** Esztergom 15. číslo. 51 ročná osada na kosa a veľký obchodný dom.